

Fortsetter fra forsiden.

... Kosmopolitiske veivalg

tiske dilemmaer, fra man står opp om morgenen til man lukker øynene om kvelden. Det gjelder i utenrikspolitikken som i så mange andre av livets sider. Når det gjelder Russland mener jeg man må ha både et langt og et kort perspektiv. Er situasjonen i dag bedre enn for 10, 30 eller 40 år siden? Russland går ut av et 70 år gammelt sovjetisk eksperiment, som var katastrofalt langs nesten alle akser. Det var utenkelig at Russland i løpet av noen få år skulle kunne stabilisere seg som et vestlig parlamentarisk demokrati. På 90-tallet så vi trekk som mange i vesten likte, fordi stod i en så skarp kontrast til sovjetårene. Men det var også et kaotisk Russland som i sin tur kunne bli livsfarlig. Den hånden som måtte til å ta tak, måtte heldigvis åpenbart bli stram og sterk. Det er sider ved det vi ikke liker. Nå er det regimet i ferd med å stabilisere seg, og det må vi følge meget nøye. Men vi skal følge det, forstå det og beskrive det som det er. Vestlige medier skrev i sine nekrologer over både Stalin og Bresnev og Andropov at de tros alt hadde brakt stabilitet. Det er ikke noe enestående adelsmerke. Det må stils andre krav til ledere i dagens verden.

– Mye av Russlands militære nærvær ute, dets sikkerhetssystem hjemme, valg-gjennomføring og ytringsfrihetens kår, lever ikke opp til standarder vi er vant med. På en rekke punkter bryter Russland sine forpliktelser som OSSE-medlem, eller som medlem av Europarådet. Samtidig er de multilaterale organisasjonene våre viktigste arenaer for å påvirke. Det er historisk nytt at vi kan holde hverandre ansvarlige etter Europaråds menneskerettskonvensjoner. Russland dommes der for brudd på menneskerettighetene i Tsjetsjenia.

«Analysen blir litt grunn hvis man betrakter terrorisme som en aktør.»

– La oss se forandringene: Nå er den russiske økonomien vevet inn i verdensøkonomien. Det er en grunnleggende forskjell i forhold til tiden før 1990. Sovjetøkonomien var i liten grad integrert – selv om Sovjetunionens sammenbrudd også kan forklares økonomisk og teknologisk. Russlands utvikling må ses i dette perspektivet. Enkelte advarer mot Russlands energidominans. Men når Russland eksporterer 80 prosent av sine energiresurser til EU, og EU kun kjøper rundt 20 prosent av sine energiresurser fra Russland, kan man også spørre hvem som er mest avhengig av hvem. Helmut Schmidt mente at for å forstå Sovjetunionen måtte man lese 75% Dostoevskij og 25% Lenin. De Gaulle snakket aldri om Sovjetunionen, men om Russland. Disse to av det nyere Europas største politiske ledere så etter lange linjer i et folks og kontinentets historie. Det gjør vi fortsatt klokt i. Russland mellom øst og vest. Russland med sin enestående kulturhistorie. Russlands folk med sine ufattelige historiske lidelser. Vi og Europa må jobbe etter et langt spor som at Russland hører hjemme her, i Europa og hus.

– Men politiserer ikke Russland sin oljemarked ved å støtte Iran på energifeltet? Til forskjell fra Vesten har de nettopp stilt opp med leveranser av både teknisk ekspertise og anrikt uran til Irans Bushehr-kjerneraktverk.

– Jeg synes ikke det er det beste eksemplet. Men Russland bruker prismeeksemplet i forhold til mange land, også i politisk perspektiv. Som jeg sa innledningsvis er dette uaktuelt for Norge. Mange ser positivt på den russiske støtten til Iran, inkludert amerikanerne, fordi det kan bidra til at Iran kan oppgi sitt eget anrikningsprogram og at de kan gjennomføre det de sier de ønsker – å skaffe seg elektrisk kraft. Det vil i så fall være viktig. Russisk deltagelse kan være en forsikring mot at teknologi og råstoff kommer ut av kontroll. Det er viktig at vi fortsetter den tette dialogen med Russland for å få Iran til å etterleve kravene til FN's sikkerhetsråd.

– Iran har doblet sin befolkning på 20-30 år til 75 millioner. De må ha et enormt behov for kraft, noe medier og politikere sjeldent nevner ...

– Det er et helt legitimt tema. Iranske vurderinger er at de kan komme til å trenge ca. 50 reaktorer for å dekke sitt strømbehov. Men det internasjonale samfunns skepsis ligger i den legitime uroen for hva som egentlig er hensikten. Det er det bare Iran selv som kan avklare gjennom et tett og nært samarbeid med IAEA. IAEAs siste vurderinger og amerikansk etterretning gir

nå en viss forsikring om at Iran ikke lenger har et atomvåpenprogram. Samtidig er det tre forhold som det er viktig å følge med på for å avgjøre veien til bomben: anrikningsaktivitet, missilteknologi og utvikling av selve atomvåpenet. Det vi nå mener å vite er at de sluttet med det siste for noen år siden. Men de to første aktivitetene pågår for fullt. Dette gjør at Iran skaper motkrefter i alle land mot å gjennomføre deres legitime ambisjon om å skape kraft og strøm til sitt eget folk.

PÅ KONTORET HER i utenriksdepartementet ligger Naomi Kleins bok *Sjokkdoktrinen*. Boken er et rasende oppgjør med dagens kyniske økonomiske ordning – helt fra kuppet i Chile til USAs okkupasjon av Irak. Om hvordan storkapitalen systematisk utnytter naturkatastrofer. Om hvordan «sjokkterapi» bevisst blir brukt for å innføre nyliberale reformer: kriser og statskupp følges med avreguleringer, privatisering, nedskjæring av velferd. Eller hvordan den mislykkede krigen i Libanon sommeren 2006 paradoksalte førte til en vekst i den israelske økonomien, som baserte seg på eksport av sikkerhets- og overvåkningsteknologi til bruk i «krigen mot terror».

Noe som mer enn noe annet preger dagens mediebilde er bruken av begrepet «terrorisme». Ikke bare selger frykt en masse aviser, og sikkerhetstiltak øker, men de old politikere legitimerer også sin egen makt gjennom sterke fiendebilder, som «krigen mot terror».

– *Hva tenker du når du hører ordet terrorisme. Er det en fiende?*

– Jeg kan ikke definere terrorisme som én fiende med ett program. Det blir for upresist. Samtidig er enhver myndighets fremste ansvar å ivareta borgernes sikkerhet mot alle anslag med bruk av vold. Myndighetene må ha effektive tiltak mot dette – både gjennom etterretning, politi og militært samarbeid med andre land.

– *Er terrorisme en av de største internasjonale farene vi har i dag?*

– Det er helt åpenbart en stor fare at det finnes grupper som er villige til å angripe sivile og som er villige til å ta i bruk ekstreme virkemidler. Det må man bekjempe hele veien. Men analysen blir grunn hvis man betrakter terrorisme som en aktør. Da tror jeg man svekker muligheten til å bekjempe fenomenet terrorisme.

– *Bare i av 1000 dor i Europa grunnet terrorisme hvert år. Det er faktisk lettere å dø av slangebitt eller lynnedslag. Synes du ikke det er betenkelig at terrorisme får så mye oppmerksomhet i medier og av dere politikere?*

– Kanskje, og debatten om farer mot våre samfunn må og skal vi ta. Men vi må heller ikke relativisere den truselen ekstreme grupper utgjør og den rollen terrorfrykt spiller i vår samtid. En bredere debatt om sikkerhet kan aldri være et argument mot at myndighetene skal ta ansvar for å beskytte landets borgere. Terroren er også effektiv når det gjelder å spre usikkerhet, til å få folk til å føle at det er en større sjans for å bli rammet av terror enn av slangebitt.

– *Men vil ikke terror også legitimere makt-politikk, eller enkelte politikere som benytter seg av situasjonen til å få mer makt?*

– Jo, og det er nok et dilemma alle regjeringer står overfor, balansen mellom personfrihet og personsikkerhet. Det krever et våknet rettsfunn å overholde disse grensene.

– *Man kan jo spørre seg om terrorbombingen av boligblokkene i Moskva i 1999, om hvordan denne hendelsen, av noen beskrevet som en FSb-aksjon, styrket Putins vei mot presidentembetet?*

– Det vil jeg ikke spekulere i. Og igjen, jeg vil ikke relativisere betydningen av arbeidet med å bekjempe terrorisme.

STØREER NORGES mest populære statsråd,⁵ og vel en av de få intellektuelle ministre vi har hatt på lenge. Han er engasjert, tar deg på alvor, har statsmannens overbevisende retoriske kraft, og utstråler en snarlig entreprenørsk energi. Noe han også demonstrerer rundt det ovale bordet med det kubistiske Guernica-lignende

maleriet i bakgrunnen på hjørnekontoret her i Utenriksdepartementet. Det er ikke vanskelig å beundre ham for arbeidet han tar tak i. Men hvem ser Støre opp til? Det er jo nok av storpølitiske ledere som ikke klarer å holde seg på toppen.

– *Kan du nevne et par internasjonale storpølitiske forbilder du har?*

– Nei, det kan jeg egentlig ikke. Jeg er opptatt av politiske ledere i historien, jeg fascineres av dem og leser gjerne deres historier. De er alle sammensatte personer. Ettertiden dyrker gjerne sol- eller skyggesiden endimensjonalt. Slik er ikke livet. Jeg kan se tilbake i historien og trekke frem lederskikkelser som Mandela, Kennedy, og flere betydelige ledere som har oppnådd viktige gjennombrudd på sine områder. Men det spennende er å se etter hva som førte til at en leder valgte som han eller hun gjorde, hva i valgene deres kan vi la oss inspirere av? Reagan var nok ikke mitt ideal, men jeg har en beundring for at han klarte å få i gang en historisk nedrustning med Sovjetunionen – noe av det djeveste verden har sett og en vilje til nedrustning verden savner i dag. Jeg kan imponeres av politiske ledere som følger en politikk jeg selv ikke støtter. Jeg er varsom med å si at jeg har sterke forbilder hos ledere i dag. Jeg møter ministre og statsledere som gjør vekslende grad av inntrykk på meg. Men det er det sammensatte i personene som fascinerer meg. Det de måtte oppgi for å velge sin vei. Baksiden av medaljen de vifter med. Det viktige for meg er å forstå de prosessene, initiativtakene og de kreftene som er villige til å jobbe for saker som vi mener er viktige. En del av vår utenrikspolitikk går ut på å ta vare på våre tradisjonelle interesser, og en annen å gå etter de mulighetene der vi kan gjøre en forskjell. Som minister og regjering sitter vi i politiske embeder en begrenset periode. Vi skal planlegge for evigheten, men være klar til å gå på kort varsel. Da er det jeg tenker på hvordan jeg kan få ting gjort på «min vakt». Jeg ønsker å gripe anledninger der Norge kan gjøre en forskjell. Det tror jeg er min viktigste prioritering. To eksempler: Det vi har gjort for vaksinerings av barn i Sør, et massivt økonomisk bidrag og et politisk initiativ, har vært et viktig politisk initiativ som har gjort en stor forskjell, og vårt initiativ til å forby klasebomber. Samtidig er det viktig å si nei, velge noe bort.

«Det var ingen tragedie for Norge, men for palestinerne.»

– *En stor politisk leder er FN's Kofi Annan. Men han ble kritisert i ettertid for i FN ikke å ha reagert overfor rapportene deres folk sendte fra Rwanda om massakrene. Burde ikke en prinsipiell leder ha satt sin stilling inn på å gjøre noe for en slik situasjon?*

– På den tiden var han byråkrat i FN, og hadde et ansvar som han i ettertid har omtalt som en dyrekjøpt erfaring. Clinton som president i USA trakk fram dette som en av de sakene han virkelig følte at han kom til kort på. Men jeg vil ikke gi noen dom over mennesker jeg mener har gjort en stor innsats og gjort sitt beste. Rwanda er noe hele verdenssamfunnet må ta ansvar for. Det er vanskelig å ta et enkeltmenneske for det, selv om hver enkelt må kjenne og føle på når det personlige ansvaret gjør at man gjør best ved å gå.

– *Du viste i manges øyne stort lederskap da du fra Norge gikk alene ut i fjer med støtte til Hamas og den palestinske samlingsregjeringen som ble vedtatt i Mekka. Var det en vanskelig prosess når verdenssamfunnet ikke godtok Mekka-avtalen?*

– Jeg har jobbet mye med den saken, har tenkt mye på den og føler et behov for å være veldig presis. Vi støttet aldri Hamas. Vi støttet arbeidet med palestinsk samling på et verdigrunnlag verden kunne akseptere. Det vi gjorde konsekvent etter at Hamas vant valget i 2006, var å se hen til president Abbas. Han har to funksjoner: å være folkevalgt president for alle palestinerne med full demokratisk legitimitet og at han er leder av PLO. I det palestinske samfunnet er det PLO som har forhandlingsansvaret overfor Israel og omverdenen. Regjeringen og parlamentet er viktige institusjoner, men presidenten har forhandlingsansvaret inntil palestinerne får sin stat. Situasjonen som oppstod da Hamas vant valget og året som fulgte, var en katastrofe for palestinerne. Palestinsk legitimitet krever to nøkler: den ene er demokratisk, du må vinne valg,

og det andre er at du må akseptere inngåtte avtaler. Hamas gjorde bare det første. Og de hadde sitt charter som klart bryter med verdier som er grunnleggende i det internasjonale samfunnet. At Israel bryter internasjonal rett gjennom okkupasjonspolitikken kan ikke i seg selv legitimere et politisk program som ikke anerkjenner Israels rett til å eksistere. Derfor kunne ikke vi støtte Hamas-regjeringen i 2006.

– Men Abbas prosjekt var å samle fraksjonene slik at vi fikk én palestinsk regjering representativ for alle. På den måten ville regjeringen kunne støtte det forhandlingsresultatet han i framtidige forhandlinger med Israel kom tilbake med. Derfor gikk presidenten så langt for å trekke Hamas inn og det støttet jeg ham aktivt i. Mekka-avtalen og det som så ble samlingsregjeringen i mars 07 var etter min mening et vesentlig skritt i å akseptere inngåtte avtaler. Det var eksplisitte referanser til inngåtte avtaler som Oslo-avtalen og dermed gjensidig anerkjennelse av Israel. Det var ikke en tekst som møtte internasjonale krav én-til-én, men det var et vesentlig skritt. Jeg mener ledende aktører i det internasjonale samfunn gjorde en feil i at de ikke fant rom til å verdsette dette skrittet. Vi mente at det internasjonale samfunnet måtte bruke denne historiske sjansen til å komme dette viktige skrittet i møte. Det er for meg nøkkelen i en engasjementspolitikk, veien til å komme i inngrep med politiske krefter, får trukket dem ut av vold og inn i politikk. Derfor sa vi at vi var rede til å forholde oss til samlingsregjeringen som kom 17. mars. Vi tok ikke stilling til om vi skulle gi penger til den – hvilket vi heller ikke gjorde – inntil vi fikk sett mer hvilken politikk de kom med. Der satt jo Abbas som president og Saddam Al-Fayad som finansminister, folk som det internasjonale samfunnet har tillit til. Jeg mener det var en feil at det internasjonale samfunnet ikke gjorde mer for å komme den regjeringen i møte. Det er ved å engasjere en motpart at du også kan presse den på de områdene du vil den skal bevege seg på. Jeg registrerer at en lang rekke europeiske ministere siden har kommet til meg og sagt at de var enige med Norges politikk. Men i EU skal 27 være enige, og det gikk ikke. Det var ingen tragedie for Norge, men for palestinerne. Vi fortsetter nå å støtte presidenten og PLOs leder, vi støtter også Salam Fayad som leder regjeringen i den tilstanden den er. Vi har et nært samarbeid med dem. Og norske sendemenn har normal kontakt med Hamas som med andre politiske bevegelser i Midtøsten. Det er vår kapital. Den regjeringen som forhandler i oppfølgingen av Annapolis skal tilbake og selge et kompromiss. Det kommer til å bli veldig krevende, fordi Hamas som en tung politisk fraksjon står utenfor og ikke har noe ansvar. Det er dermed blitt lettere og vanskeligere etter samlingsregjeringens fall: Lettere fordi boikotten er opphevet og fordi forhandlinger er i gang med et palestinsk lederskap som står for Kwartettens prinsipper. Men vanskeligere fordi palestinerne er splittet og Gaza er isolert.

– *Men det er Abbas på Vestbredden som fikk støtte på 40 milliarder kroner, ikke isolerte Hamas på Gaza. Det er vel et stort hinder for fredsprosessen?*

– Det er klart. Derfor mente vi det var viktig å gå langt for å sørge for at det var Abbas som forhandlet. Med samlingsregjeringen hadde han tross alt hatt 95 prosent av det palestinske politiske miljøet bak seg. Han har nå – uten Hamas – isolert sett et lettere forhandlingsutgangspunkt, da det bare er hans folk som har regjeringsansvar. Men hans salgsjobb blir uendelig mer krevende når halve det politiske miljøet ikke står bak.

– Så til ditt spørsmål om det var vanskelig å stå for støtten til Mekka-avtalen og samlingsregjeringen. Svaret er nei, det var ikke så vanskelig. Jeg registrerer at USA sto sterkt i mot å ha noen som helst tilnærming. Israel sto sterkt imot. Og europeerne klarte ikke å bli én aktør. Mine europeiske kolleger møtte de samme ministrene som vi gjorde. Jeg mener Norge utenfor EU har et ansvar for å gjøre opp en egen mening, som alltid i nær kontakt med EUs land og institusjoner. Vi har forutsetninger og lang erfaring med å tenke selv på dette området. Vi sendte et klart signal. Det tror jeg også sender et signal for framtiden. Det har gått oss nettverk og kontakter. Verden er mer enn akkurat det som skjer rundt oss i denne vestlige konteksten. At vi nå fortsatt er så tungt inne, betyr at vi ikke har brent broer i noen retninger. Vi har et godt og ryddig forhold med Israel, vi jobber nært med amerikane og EU, og har et nært forhold til alle palestinske fraksjoner.

LA OSS I DETTE intervjuet skifte perspektiv fra den interessebaserte over på den verdi-baserte politikken. Navigerer man innom Utenriksdepartementets nettsider står det å lese: «Engasjementspolitikken er tuftet på en politisk og moralsk forpliktelse til å hjelpe dem som trenger det, og en tro på at vår innsats sammen med andre gir resultater. Det er en politikk som tar utgangspunkt i at vi skal bruke vårt politiske og/eller økonomiske overskudd til å gjøre en forskjell.» Støre har også tidligere uttalt at «med Norges rikdom bør vi ha som strategi å bygge et omdømme der vi også oppfattes som sjenerøse». Norge gir milliarder til regnskogen, innfører kvotebaserte miljøtiltak i Sør, og ledet nettopp giverkonferansen for palestinerne i Paris:

– *Vår oljeformue er allerede på over 2000 milliarder. Hvis man fulgte det gamle kristne ordtaket om å gi et «tiende» – burde vi ikke da dele ut 200-250 milliarder kroner fra Pensjonsfondet? Kan du nevne noen store visjoner som virkelig hadde monnet i global målestokk?*

– For det første mener jeg «en tiende»-tankegang av mange grunner blir gal. Mange sier at Norge kan være sjenerøs ved å stikke hånden ned i Pensjonsfondet. Jeg mener det er en for enkel og lite konsekvent måte å tenke på. Det du gjør i realiteten er å ta fra dine barn og barnebarns lønne, deres pensjoner. Det koster oss i realiteten ingenting og kan vanskelig kalles sjenerøst. Hvis det skal bety noe for oss må vi ta det av vår egen verdiskapning, hvor det blir mindre å fordele på deg og meg. Vi kunne heller diskutere om vi skulle bruke mer enn én prosent av vår verdiskapning til bistand. Men det imponerer aldri meg hvis folk sier vi kan bruke 50-100 milliarder av den formuen som ikke får noen konsekvens for mitt eller ditt liv. Det er den første observasjonen.

– Den andre observasjonen er å reflektere over at oljeformuen i banken også kan anses som en forflytning av norske ressurser fra under havbunnen til finansielle verdier. Dette skjedde fordi vi i vår tid har teknologien og etterspørselen. Det er mange penger, men likevel ikke i den kategori at hvis Norge ga ut noen titalls milliarder, så ville vi kjøpt oss samvittighet og løst problemer på varig basis.

– Jeg mener at de store utfordringene vi har på utvikling og klima er store systemspørsmål i verdensøkonomien. Det handler om å gjøre noe med hvordan verdensøkonomien fungerer, og hvordan vi forbraker energi og naturressurser. Dette må være en del av Norges aktive diplomati. Om du kan kalle det sjenerøsitet eller ikke vet jeg ikke, for det er noe vi gjør av sterk egeninteresse – ved å påvirke verdensøkonomiens gang og virkemåte. Men som jeg sa i starten av samtalen, vi kan gi et avgjørende bidrag på teknologisiden. IPCC mener at fangst og lagring globalt må være 20-30% av svaret på utfordringen. Frederic Hauge mener at for industriland må det utgjøre 50% av svaret. Med andre ord – vi kan sitte på en veldig stor nøkkel, og den skal vi levere!

– Vi gir opp mot 30 milliarder kroner i året i bistand. Når jeg sier at Norge bør oppfattes som sjenerøs, så er det fordi vi i dag blir oppfattet som rike. Det er en korrekt observasjon. Til dette bildet må vi også vise at vi tar ansvar. Til forskjell fra Frp og Høyre som mener at vi bør kutte bistanden og redusere engasjementet – det ville i alle fall lage et negativt bilde.

– *Vi er i dag en liten aktør på krigsarenaen i Afghanistan. Hva om man i global sammenheng virkelig satset så det monnet på en stor global aktør på gjenoppbygging og fredsarbeid i stedet?*

– Jeg mener vi gjør det allerede. Jeg registrerer at vi nå gir mer til den palestinske statsdannelsen enn amerikanerne. På Afghanistan er vi per capita solehyt over alle, vi er pr innbygger den aller største giver i forhold til FN – så det regnskapet står seg godt. Denne verden er satt sammen av krefter som krever ulike typer virkemidler, og vi er medlemmer av en militærallians som jeg er en sterk tilhenger av for å forankre vår egen sikkerhet. I

dag har vi altså det største engasjementet i Afghanistan, forankret i veldig tydelige og enstemmige vedtak i FN's Sikkerhetsråd. Dette er altså en jobb vi må jobbe kontinuerlig med i framtiden.

DRIVER STØRE MED kosmopolitikk? Dette politiske grunnsynet er en demokratisk følsomhet og forståelse, som har vokst ut av de tragedier og det barbari verden erfarte med stalinisme, fascisme og holocaust. I den kosmopolitiske verden og visjon er vi alle verdensborgere, der den enkelte tenker ut over seg og sitt. Kant formulerte dette i 1803: «Foreldre sørger for huset, fyrstene for staten. Ingen av disse har som overordnet mål det som er best for verden, eller den fullkommenhet som mennesket er bestemt til, og som det også har anlegg for. Utkastet for en oppdragslesplan må imidlertid gjøres kosmopolitisk.» Dansk Peter Kemp beskriver i *Verdensborgeren* kosmopolittene som de som tar ansvar for «epokale nøkkelproblemer» som den finansielle globaliseringen, sammenstøtene mellom kulturer og nasjoner, samt økologiske problemer som forurensning, sult, epidemier og helse. I dag beskrives EU av flere som eneste nåværende tillopp med kosmopolitiske muligheter.

«Verden er mer enn akkurat det som skjer rundt oss i denne vestlige konteksten.»

– *Hva er det som motiverer deg i jobben som utenriksminister? Et grunnleggende kosmopolittisk syn om like rettigheter?*

– Jeg tror at alle mennesker har et samlet sett av verdier og ambisjoner på vegne av det de tror på, som er veldig personlig betinget. Det er nok mye tettere satt sammen av hvordan du er skrudd sammen personlig, enn om du tilhører den eller den ideologien. Jeg er sterkt motivert av å bidra til hva mennesker og land kan få til hvis de finner felles interesse ved å jobbe sammen. Til å finne de anledninger der du kan utløse disse kreftene. Jeg tror det er det eneste som gjør at vi kan drive dette internasjonale systemet framover til å håndtere de store utfordringene knyttet til klima, rustningskontroll og fattigdomsbejempelse. Og i sosialdemokratiet fant jeg det nærmeste settet av verdier om fellesskap og felles ansvar som gjorde at jeg fant et sted jeg kunne si at her er jeg politisk sett hjemme. Ikke enig i alt og ett (kan man noen gang bli det?). Men nok til at jeg sier at her er de kjerneverdiene jeg mener samfunnet blir bedre med å det lille samfunnet hjemme rundt meg og det ute i den store verden.

– *Men si meg mer om det personlige verdisynet ditt.*

– For meg koker det ned til et verdisyn bundet til enkeltmenneskets ukrenkelige rettigheter og rett på verdighet.

– *Baserer du ditt engasjement i et kristent eller religiøst livssyn?*

– Det kommer i hvert fall helt klart fra en kristen kulturarv. Det tror jeg nok er helt tydelig. Og fra en veldig sterk oppfatning om at vi som nasjon er på en grønn gren. Noe av det norske moralistiske instinkt går ut på at noe av det mest moralske du kan gjøre, er å kutte av den grenen, at det ikke er moralsk å sitte på den. Jeg mener det er historisk feil. Jeg mener vi skal sitte på den på en måte som gjør at vi også tar ansvar for resten av grenene på treet.

HALVTIMEN PÅ utenriksministerens kontor er forlenget over. På gauden sitter ti mennesker og venter på audiens.

– *Hva er de to viktigste oppgavene du ser foran deg i 2008?*

– Hvis jeg hadde sagt det ved inngangen til 2007, så hadde begge to antagelig vært feil på oppsummeringsdag ved slutten av året. Et år styres også av verdens vendinger. Men la meg velge lange linjer: å utvikle forholdene i Nordområdene på en måte som tar godt vare på Norges sikkerhet, samt ansvaret vi har for forvaltningen av våre naturressurser.

Og så svarer han nærmest på refleks: «Dessuten å gjøre et godt arbeid med å markere Norge i forhold til klima og energi.» Samtalen er over.

Se www.dokumentar.no for videoutdrag. © norske LMD

1 Se <http://www.regjeringen.no/nb/dep/ud/kampanjer/refleks.html?id=474693>
2 Se Aftenposten 5. juni 2006.
3 Se Dagbladet 5. desember 2007.
4 Ibid.
5 Se Aftenposten 21. desember 2007.

Foto: Remi Nilsen. Se www.dokumentar.no

